

ՖՐԱՆՍԻԱՅՈՒՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐՎԱ ԲԱՑՄԱՆ ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ԼՈՒՎՐՈՒՄ

Ռուսաստանում Հայաստանի տարին տակավին չավարտված, սեպտեմբերի 21-ին՝ մերազնյա Հանրապետության անկախության տոնի օրը, մեկնարկեց Ֆրանսիայի Հանրապետությունում Հայաստանի Հանրապետության տարին:

Հայոց Մեծ Եղեռնից հետո Ֆրանսիան այն երկրներից մեկն էր, որը ապաստան տվեց հայ ժողովրդի եղեռնահար բազմահազար զավակներին:

Այսօր, սակայն, Ֆրանսիան իր դռները արդեն բացել է ոչ թե հայ գաղթականների առջև, այլ հաղթանակած հայ ժողովրդի, վերհառնած Հայոց Պետության: Այսօր այդ դռները բացվում են ոչ թե կարեկցությամբ, այլ հիացմունքով ու խորը գնահատանքով. այս անգամ Ֆրանսիան հյուրընկալում էր հայոց հավատքի սրբազան մասունքները, հայոց ճարտարապետության, մշակույթի ու գրականության կոթողային ստեղծագործությունները:

Ֆրանսիայում Հայաստանի տարվա շրջանակում հայ բազմադարյա մշակույթի առջև իր դռներն է բացել նաև աշխարհահռչակ Լուվրի թանգարանը:

Փետրվարի 19-ին այստեղ տեղի ունեցավ “Armenia Sacra” («Սրբազան Հայաստան») խորագրով ցուցահանդեսը, որի կազմակերպմանը իրենց մասնակցությունն էին բերել Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը, ՀՀ Մշակույթի ու երիտասարդության հարցերի նախարարությունը, Մաշտոցի անվան Մատենադարանը, Հայաստանի պատմության և Մարդարապատի թանգարանները, ինչպես նաև Ֆրանսիայից մի քանի հաստատություններ:

«Սրբազան Հայաստան» ցուցահանդեսը ներկայացնում է Դ-ԺԹ դարերի հայ հոգևոր արվեստը և մշակույթը:

Նորին Սրբություն Ամենայն Հայոց Հայրապետի օրհնությամբ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը Լուվրի ցուցահանդեսին ներկայացրել էր թվով 47 սրբություններ և եկեղեցական սրբազան առարկաներ, ի շարս որոնց՝ Նոյյան տապանի մասունքը, Աստվածամուխ Սուրբ Գեղարդը, Սուրբ Թադեոս և Սուրբ Բարդուղիմեոս առաքյալների, Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի մասունքները, Աշոտ Բ Երկաթ արքայի Սուրբ Խաչը, Կենաց Փայտի մասունքով Խոտակերաց Սուրբ Նշանը և հոգևոր արվեստի այլ նմուշներ:

Ցուցահանդեսի պաշտոնական բացումը կատարվեց Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գաբրելին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի օրհնաբեր ներկայությամբ և մասնակցությամբ Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի և Ֆրանսիայի Հանրապետության նախագահ Ժակ Շիրակի: Բացման արարողությանը մասնակցեցին նաև Ֆրանսիայի և Հայաստանի պետական ավագանու բարձրաստիճան ներկայացուցիչներ, Ֆրանսիայի հայոց թեմի առաջնորդական տեղապահ և Արևմտյան Եվրոպայի հայրապետական պատվիրակ Գերաշնորհ Տ. Գյուտ արքեպիսկոպոս Նագ-գաշյանը, մշակութային գործիչներ, ֆրանսիացիներ և ֆրանսահայեր:

Նույն օրը, փետրվարի 19-ի երեկոյան, հանրության համար նախատեսված մուտքի արարողությանը մասնակցեցին ավելի քան 2000 այցելուներ, որոնք իրենց հիացմունքն արտահայտեցին հայ քրիստոնեական արվեստի գոհարները տեսնելով, իրենց համար Հայաստանը և հայությունը նորովի բացահայտելով:

Արդարև, այս հեղինակավոր միջոցառումը բարձրակետն է Ֆրանսիայում Հայաստանի տարվա միջոցառումների, որը հայ և ֆրանսիացի ժողովուրդների պատ-

մության մեջ պիտի հավերժանա այդ առիթով հրատարակված “Armenia Sacra” կատալոգով: Ահավասիկ, ուրախալի մի իրադարձություն, որը, սակայն, մթագնվեց այնպիսի լուրջ սխալներով, որոնք զարմանալի ձևով տեղ էին գտել ցուցահանդեսի պաշտոնական այցեքարտ հանդիսացող կատալոգում:

Հայոց Եկեղեցին ինչպես անցյալում, այսօրվա թյուրիմացության կապակցությամբ ևս իր արդար ձայնը բարձրացրեց. Ամենայն Հայոց Հայրապետի օրհնությամբ Գերագույն Հոգևոր Խորհուրդը Լուվրի թանգարանի նախագահ-տնօրեն Անրի Լուարետին ուղղեց մի գրություն, որում ի մասնավորի ասվում է. «Ցավով պետք է արձանագրենք սակայն, որ մեր ուրախությունը մեծապես մթագնեց, երբ իմացանք, որ այս առիթով հրատարակվող հարուստ կատալոգի էջերին կան այնպիսի լուրջ սխալներ, որոնք Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի անդամների կողմից իրավամբ կարող են համարվել ոչ բարեկամական մոտեցում մեր Եկեղեցու հանդեպ: Ափսոսում ենք հատկապես, որ կատալոգի հեղինակները խոցել են աստվածաբանական հիմքերը և Հայ Առաքելական Եկեղեցու ավանդությունը՝ այն ներկայացնելով որպես «մոնոֆիզիտ» Եկեղեցի և վիճելի համարել նրա առաքելական ծագումը: Բազմաթիվ այլ անհիմն սխալներ դժբախտաբար «զարդարում են», համենայն դեպս, հայտնի հեղինակների տեքստերը: Իրականում բազմաթիվ հին աղբյուրներ հաստատում են Հայ Եկեղեցու առաքելական հիմքը, և մեր քույր Եկեղեցիները (Հռոմեական Կաթոլիկ Եկեղեցի, բյուզանդական ավանդությամբ Ուղղափառ Եկեղեցի) ճանաչել են առաքելական այդ բնույթը» (Սուրբ Էջմիածին, 16 փետրվարի 2007 թ., թիվ 262):

Եվ որպեսզի ընթերցողների համար բացահայտվեն այդ սխալները, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը Լուվրի թանգարանից պահանջեց, որ հիշյալ կատալոգի մեջ զետեղվի մի գրություն՝ հետևյալ բովանդակությամբ. «Կատալոգում տեղ են գտել Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու պատմությանն ու դավանաբանությանը վերաբերող հաստատումներ (J. Durand, Introduction, p.16, J.-P. Mahn, La Christianisation de l'Arménie, p. 21-27, Autocéphalie et premier 2ge d'or (VI-VII siècle), p. 67-73, etc.), որոնք հակասում են Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու վարդապետությանը և տեսակետներին»:

Նորին Վեհափառությունը Լուվրի թանգարանում կայանալիք ցուցահանդեսի բացման արարողության առիթով Փարիզ ժամանած օրը, փետրվար 17-ին, այցելեց Ֆրանսիայի հայոց թեմի առաջնորդանիստ Ս. Հովհաննես Մկրտիչ եկեղեցի և Հայրապետական օրհնություն բաշխեց թեմական Պատգամավորական անդրանիկ ժողովին, Թեմական Խորհրդի և դիվանի նորընտիր անդամներին (թեմական ժողովների մասին տե՛ս էջ 182):

Նորին Սրբությունն իր օրհնության խոսքում նշեց, որ Թեմական Խորհուրդը և առաջնորդական տեղապահ Սրբազան Հայրն իրենց արդյունաշատ աշխատանքներով իր բարեհաջող ավարտին պիտի առաջնորդեն թեմական կառույցների ձևավորման գործընթացը, որը պիտի պսակվի թեմակալ առաջնորդի ընտրությամբ:

Տ. ՍՍՈՂԻԿ ՔԱՀԱՆԱ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

ԻԳՃՄՈ ՎԱԳՆՈՒՇԵՐՊ ԴՊԻՆԿԵՐՆ ԱԺՍՈԳՆՆԴՆՈՑԻՍԵ ՎՍԻԿՍԻ

ՆԱԶԱՍԱՆԻ ՏԱՐՎԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ

(Ներքևի լուսանկարները՝ Մարտին Զահրապյանի)